

لاکان و امر سیاسی

یانیس استاوراکاکیس

ترجمہ محمد علی جعفری

فهرست

- مقدمه: پرسش‌هایی ابتدایی که بر هر بحثی در بارهٔ لاکان و امر سیاسی
تقدم دارند ۷
- نمایی کلی از زندگی لاکان ۲۱
۱. سوژهٔ لاکانی: امتناع شکل‌گیری هویت و محوریت همان‌انگاری
درآمد ۳۱
- بیگانه‌گشتگی در ساحت خیالی: «اگو در اصل آگویی دیگر است». ۳۷
- بیگانه‌گشتگی در ساحت نمادین: «سوژه ساختار خود را از دال
می‌گیرد» ۴۲
- از هویت تا همان‌انگاری: ابعاد خیالی و نمادین ۵۷
- سیاست‌ورزی سوژه: همان‌انگاری با چه چیزی؟ ۶۷
۲. ابژهٔ لاکانی: دیالکتیک‌شناسی امتناع اجتماعی ۸۳
- امر عینی هم دچار فقدان است ۸۳
- فانتزی و وعدهٔ تمامیت ۹۲
- لاکان و ساخت اجتماعی واقعیت: طرح مسئله ۱۰۶
- کندوکاو در واقعیت ۱۱۰
- از واقعیت به ساحت واقع: به سوی ساخت‌انگاری رئالیستی یا رئالیسم
ساخت‌انگارانه؟ ۱۲۴

۳. در جستجوی امر سیاسی: به سوی نظریه سیاسی لاکانی.....	۱۴۱
سیاست‌ورزی در برابر امر سیاسی.....	۱۴۱
جستجوی واقعیت سیاسی.....	۱۴۸
دشواری‌هایی در نظریه سیاسی لاکان.....	۱۵۹
در باره عنوان حرف.....	۱۷۲
۴. فراسوی فانتزی آرمان‌شهر: بن‌بست سیاست‌ورزی و چالش دموکراسی.....	۱۸۹
آرمان‌شهر یا خراب‌آباد؟.....	۱۸۹
آرمان‌شهر و امید: رابطه‌ای ضروری؟.....	۲۰۷
آیا سیاست‌ورزی امتناع مستلزم امتناع سیاست‌ورزی است؟ ..	۲۱۱
خطر تصرف مجدد.....	۲۱۹
۵. دموکراسی مبهم و اخلاق روانکاوی.....	۲۳۳
ابهامات دموکراسی مدرن: فراسوی سیاست هماهنگی.....	۲۳۳
اخلاق لاکانی: فراسوی اخلاق هماهنگی.....	۲۴۱
دو محور اخلاق لاکانی: والایش و همان‌نگاری با سمپتوم.....	۲۴۷
پسگفتار: روانکاوی، اخلاق و سیاست.....	۲۵۳
کتابنامه.....	۲۶۷
نمایه.....	۲۸۵

مقدمه: پرسش‌هایی ابتدایی که بر هر بحثی در باره لاکان و امر سیاسی تقدم دارند

لاکان را با سیاست چه کار؟ آیا لاکان همان روانکاو پیچیده مرموز فیلسوف‌گشته‌ای نیست که از قلمرو مسائل سیاسی فاصله دارد؟ این یکی از واکنش‌های احتمالی‌ای است که عنوان این کتاب برمی‌انگیزد. واکنش مزبور حاوی دو گونه اعتراض متمایز در باب هدف ما در نگارش این کتاب است. اولین اعتراض مربوط است به ایده درهم‌آمیزی روانکاوی و امر سیاسی. این ایده‌ای است که از قرار معلوم هر دو گروه روانکاوان و دانشمندان علوم اجتماعی با آن بیگانه‌اند - اگرچه امیدوارم مخاطبان این کتاب به این دو مقوله تخصصی محدود نباشند. متخصصان علوم اجتماعی که از مخاطبان احتمالی این کتاب به شمار می‌آیند همواره به فروکاستن ساحت اجتماعی یا «عینی» به تحلیلی در سطح فردی یا «ذهنی» بدگمانند و در این باره دلایل خود را دارند. تردیدی نیست که باید از احاله روان‌شناختی^۱ یا، به عبارتی، درک پدیده‌های اجتماعی-سیاسی با ارجاع به نوعی شالوده روان‌شناسانه، ذات روان، اجتناب کرد. همچنان‌که رانگ^۲ به درستی نشان داده است که [استفاده از] احاله روان‌شناختی در مطالعه مسائل اجتماعی-سیاسی، روانکاوان را به حق نزد مورخان،

1. psychological reductionism 2. Dennis Wrong